

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Політологія та право

Галузь знань	12 Інформаційні технології
Шифр та назва спеціальності	125 Кібербезпека та захист інформації
Назва освітньо-професійної програми	Кібербезпека та захист інформації
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Факультет	Бізнесу та соціальних комунікацій
Кафедра	Міжнародних відносин, суспільних комунікацій та ІТ-права
Статус навчальної дисципліни	ОК-3 ОПІ «Кібербезпека та захист інформації»
Форма навчання	Денна

Викладач

Тарасов Андрій Володимирович
taraandr2015@gmail.com

Старший викладач кафедри міжнародних відносин, суспільних комунікацій та ІТ-права

Загальна інформація про дисципліну

Анотація до дисципліни	Предметом навчання є: влада та урядування, політичні системи, інститути та процеси, політична культура, політична поведінка, право як соціально-політичне явище, право як сукупність загальнообов'язкових, формально-визначених правил поведінки, встановлених державою, співвідношення і взаємозв'язок між державою та правом
Мета дисципліни	формування базових знань про політичну реальність, закономірності функціонування і розвитку світу політики; взаємозв'язок між державою та правом; основні способи та засоби захисту порушених прав, навичок демократичної

	політичної культури, вміння застосовувати політологічні знання у суспільно - політичній практиці, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між своїми діями та їх можливими правовими наслідками.
Компетентності, формуванню яких сприяє дисципліна	КЗ 5.Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації. КЗ 6. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. КЗ 7. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
Результати навчання	ПРН3. Використовувати результати самостійного пошуку, аналізу та синтезу інформації з різних джерел для ефективного рішення спеціалізованих задач професійної діяльності. ПРН54. Усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
Обсяг дисципліни	4 кредити /120 год.
Форма підсумкового контролю	Залік
Терміни викладання дисципліни	Дисципліна викладається у 1-му семестрі

Програма дисципліни

Тема 1.	Тема 1. Політика і влада. Політика як соціальне явище. Основні концептуальні підходи до визначення сутності і природи політики. Форма, зміст і процес політики. Елементи та рівні політики. Функції політики. Поняття влади як соціального феномена. Структура влади. Суб'єкт влади. Об'єкт влади. Поняття ресурсів влади. Типи ресурсів влади. Види влади. Сутність і особливості політичної влади. Механізм здійснення політичної влади. Концепція поділу влади. Система стримувань і противаг. Законодавча, виконавча і судова влади. Централізація і децентралізація влади. Поняття легітимності влади. Типи легітимності влади. Поняття ефективності влади. Співвідношення легітимності та ефективності влади.
Тема 2.	Політична система суспільства. Держава як інститут політичної системи Поняття політичної системи як інструменту дослідження. Системний підхід до вивчення політики. Моделі політичних систем Д.Істона, Г.Алмонда. Політична система як механізм формування і функціонування влади у суспільстві. Структура політичної системи. Політична

	<p>організація суспільства. Політичні відносини. Політичні і правові норми. Політична свідомість і політична культура. Функції політичної системи. Типологія політичних систем.</p> <p>Поняття держави. Загальні ознаки держави. Концептуальні підходи до проблеми виникнення держави. Функції держави: внутрішні, зовнішні.</p> <p>Форми правління: монархія та республіка. Специфіка діяльності державних інститутів влади за різними формами правління. Форми державного устрою: унітарна держава, федерація, конфедерація.</p> <p>Поняття правової держави. Основні принципи та ознаки правової держави. Громадянське суспільство: поняття, структура, функції. Поняття соціальної держави, її сутнісні характеристики.</p>
Тема 3.	<p>Політичні режими</p> <p>Поняття політичного режиму. Критерії визначення політичного режиму. Типологія політичних режимів.</p> <p>Тоталітарний політичний режим: витоки та передумови. Характерні риси тоталітаризму. Різновиди тоталітаризму.</p> <p>Соціально-економічні та соціокультурні фактори виникнення авторитаризму. Характерні риси авторитаризму. Класифікація авторитарних режимів.</p> <p>Демократичний режим і його ознаки. Теорії і моделі демократії.</p>
Тема 4.	<p>Політичні партії та групи інтересів</p> <p>Поняття політичної партії. Історичне походження політичних партій та їх еволюція. Функції політичних партій. Типи політичних партій (за походженням, місцем у політичній системі, характером організації, ідеологічними орієнтаціями). Сутність і різновиди партійних систем. Основні тенденції у розвитку політичних партій і партійних систем.</p> <p>Поняття груп інтересів. Функції груп інтересів. Типологія груп інтересів. Нзаємодія груп інтересів та держави. Лоббїзм: функції та ризики.</p>
Тема 5.	<p>Поняття виборів, їх роль у політичній системі. Основні принципи свободних демократичних виборів. Вибори в тоталітарних, авторитарних і перехідних суспільствах. Нормативні засади виборів. Мажоритарна, пропорційна, змішана виборчі системи. Основні стадії виборчого процесу: підготовка виборів, висування кандидатів, агітаційна кампанія, голосування та підведення підсумків виборів</p>
Тема 6.	<p>Політична еліта та політичне лідерство</p> <p>Сутність політичного елітизму. Класичні теорії еліт (В.Парето, Г.Моска, Р.Міхельс). Меритократичний і владний підходи до дослідження еліт. Теорія демократичного елітизму. Основні типи еліт за функціональною ознакою (політична, економічна, культурно-інформаційна); за місцем у політичній системі (правляча, опозиційна); за інтенсивністю циркуляції і засобам рекрутування (відкрита,</p>

	<p>закрита); за характером внутрішньо елітних відносин (об'єднані, роз'єднані); за рівнем репрезентативності (еліти з високим та низьким рівнем репрезентативності).</p> <p>Поняття політичного лідерства. Теорії політичного лідерства (теорія особистісних рис, ситуаційна теорія, теорія конститuentів). Психологічні концепції та інтерактивний аналіз політичного лідерства. Типологія політичного лідерства. Стилi політичного лідерства. Функції політичного лідера. Тенденції розвитку політичного лідерства.</p>
Тема 7.	<p>Політична культура та політична поведінка</p> <p>Сутність політичної культури. Структура політичної культури. Типи політичної культури (за Г.Алмондом і С.Вербою та ін.). Функції політичної культури.</p> <p>Сутність політичної соціалізації. Етапи політичної соціалізації. Інститути та агенти політичної соціалізації. Моделі політичної соціалізації.</p> <p>Поняття політичної поведінки. Типи політичної поведінки. Політична участь. Форми та різновиди політичної участі.</p> <p>Абсентеїзм. Причини та наслідки абсентеїзму.</p> <p>Концептуальні моделі політичної участі. Соціологічна модель політичної участі. Соціально-психологічна модель політичної участі. Модель раціонального вибору.</p> <p>Протестна політична поведінка. Форми протестної поведінки. Протестний потенціал. Протестна активність. Фактори протестної поведінки.</p>
Тема 8.	<p>Держава та право</p> <p>Визначення та ознаки держави. Визначення права. Походження права. Функції та принципи права. Співвідношення норм права та соціальних норм. Правові системи.</p> <p>Правовий акт. Нормативно-правовий акт. Міжнародний договір.</p> <p>Приватне та публічне право.</p>
Тема 9.	<p>Основи конституційного права.</p> <p>Конституція України, основна характеристика.</p> <p>Правовий статус Глави держави. Повноваження Президента України. Укази та розпорядження Президента України. Вибори президента України. Припинення повноважень президента. Імпічмент, правовий та політичний аспект.</p> <p>Кабінет Міністрів України, як вищий орган у системі органів виконавчої влади. Склад Кабінету Міністрів України. Порядок призначення Прем'єр-міністр України та його повноваження.</p> <p>Програма діяльності Кабінету Міністрів України. Акти Кабінету Міністрів України. Порядок їх скасування та зупинення їх дії.</p>

Порядок прийняття рішень Кабінету Міністрів України. Організаційна форма роботи Кабінету Міністрів України. Відставка Кабінету Міністрів України, прийняття Верховною Радою України резолюції недовіри Кабінету Міністрів України.

Конституційно-правовий статус Верховної Ради України. Склад Верховної Ради України. Організаційна форма роботи Верховної Ради України. Повноваження Верховної Ради. Коаліція депутатських фракцій. Комітети Верховної Ради України. Право законодавчої ініціативи. Верховна Рада України як суб'єкт системи стримувань та противаг. Правовий статус народних депутатів.

Тема 10.

Судова система України

Принципи територіальності, спеціалізації та інстанційності судоустрою.

Судові інстанції: перша, апеляційна та касаційна інстанції.

Місцеві загальні суди. Цивільне та кримінальне судочинство. Справи про адміністративні правопорушення.

Місцеві адміністративні суди. Юрисдикція адміністративних судів. Предметна підсудність адміністративних справ.

Місцеві господарські суди. Юрисдикція господарських судів.

Верховий Суд. Значення практики Верховного Суду для системи правосуддя.

Конституційний Суд України. Інститут конституційної скарги.

Практика Європейського суду за прав людини, як джерело право в Україні.

Тема 11

Основи кримінального права

Загальна характеристика Кримінального кодексу України. Склад злочину. Об'єкт злочину. Види об'єктів злочину. Предмет злочину. Об'єктивна сторона злочину. Причинно-наслідковий зв'язок між діянням та наслідками. Поняття способу, засобу, часу та місця вчинення злочину.

Визначення та види суб'єкту злочину. Осудність, обмежена осудність, неосудність.

Суб'єктивна сторона злочину. Поняття вини. Умисел та його види. Необережність та її види. Мотив та цілі злочину.

Співучасть. Кваліфікація злочинів.

Обставини що виключають злочинність діяння. Звільнення від покарання та його відбування.

Тема 12

Основи цивільного права

Цивільні правовідносини. Основні засади цивільного законодавства. Акти цивільного законодавства. Дія актів цивільного законодавства в часі. Структура Цивільного кодексу України. Договір як регулятор суспільних відносин. Свобода договору.

Учасники цивільних відносин. Фізичні особи. Правоздатність та дієздатність. Підстави для обмеження дієздатності, визнання особи

Тема 13	<p>недієздатною. Часткова дієздатність. Оголошення фізичної особи померлою та безвісно відсутньою. Акти цивільного стану. Немайнові права фізичної особи.</p> <p>Юридичні особи. Організаційно-правові форми юридичних осіб. Підприємницькі, непідприємницькі товариства. Установчі документи юридичної особи. Найменування, торговий знак юридичної особи. Правоздатність юридичних осіб.</p>
	<p>Визначення сім'ї. Здійснення сімейних прав та виконання сімейних обов'язків. Шлюб. Права та обов'язки подружжя. Право особистої приватної власності чоловіка та дружини. Право спільної сумісної власності подружжя. Шлюбний договір. Припинення шлюбу. Визначення походження дитини. Обов'язок матері та батька утримувати дитину.</p> <p>Загальна характеристика трудового законодавства України. Колективний та трудовий договір. Робочий час. Відпустки. Оплата праці. Охорона праці. Трудові спори. Професійні спілки. Трудовий колектив. Нагляд і контроль за додержанням законодавства про працю. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування.</p>

Список рекомендованих джерел

Модуль 1

Основна:

Баранівський В.Ф. Політологія: Підручник. К.: Національна академія управління, 2016. .236 с.

Політична енциклопедія / Ред.кол.: Ю.Левенець та ін. К.: Парламент. вид-во, 2011. 808с.

Політологія: підручник / За ред. О. В. Бабкіної, В. П. Горбатенка. К. : Академія, 2006. 568 с.

Шляхтун П. П. Політологія : історія та теорія : підручник. Київ : “Центр учбової літератури”, 2019. 470 с.

Додаткова:

Бережна К. Принципи організації та функціонування інститутів влади в Європейському Союзі та Україні: порівняльно-правовий аналіз. Київ: ЗНУ, 2017. 405 с

Визначення та вимірювання демократії / За ред. Д. Бітема; пер. з англ. Г. Хомечко. Львів : Літопис, 2005. 318 с.

Гелей С.Д. Політико-правові системи світу: Навч. посіб. К.: Знання, 2006. 668 с.

Глобальне відродження демократії / За ред. Л. Даймонда, М. Платнера. Львів : Ахілл, 2004. 464 с.

Даль Р. А. Демократія та її критики / Пер. з англ. М. та О. Лупішко. Харків : Вид. група «РА – Каравела», 2002. 440 с

Даль Р. Поліархія. Участь у політичному житті та опозиція. Харків : Каравела, 2002. 214 с.

Історія політичної думки: навч. енцикл. Словник-довідник для студентів вищ. навч. закл. / За заг. ред. Н. М. Хоми. Львів: Новий Світ-2000, 2014. 766 с

- Кириченко В. М. Політичні системи світу: кредитно-модульний курс: навч. посіб. К.: «Центр учбової літератури», 2013. 218 с.
- Основи демократії : підручник для студентів вищих навчальних закладів. Третє видання, оновлене і доповнене / За заг. ред. А. Ф. Колодій. Львів : Астролябія, 2009. 832 с.
- Кириченко В. М, Кириченко Ю. В., Соколенко Ю. М. Політико-правова система України .Підручник / За заг. ред. В. М. Кириченка. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 303 с
- Порівняльна політика: основні політичні системи сучасного світу / за ред. В. С. Бакіров, М. І. Сазонов, Л. М. Герасіна та ін. – Х. : Вид. ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2008. – 574 с.
- Романюк А. Еволюція політичних інститутів. Коли і за яких обставин сформувалися політичні інститути?: навч. посібник. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2020. - 184 с.
- Теорія політики: підручник / Денисенко В. М., Бліхар В. С., Требін М. П. та ін. Львів.: Ліга-прес, 2015. 668 с.

Модуль 2

Основна

- Конституція України, прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#n4761>
- Цивільний кодекс України від 16.01.2003 року № 435-IV [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
- Цивільний процесуальний кодекс від 18.03.2004 № 1618-IV [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#Text>
- Кримінальний кодекс від 5 квітня 2001 року № 2341-III [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>
- Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 року № 4651-VI [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>
- Господарський процесуальний кодекс України від 6 листопада 1991 року № 1798-XII [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-12#Text>
- Кодекс адміністративного судочинства України від 6 липня 2005 року № 2747-IV [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15/ed20170803#n165>
- Сімейний кодекс України від 10 січня 2002 року № 2947-III [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14#n911>
- Закон України «Про судоустрій і статус суддів» від 2 червня 2016 року № 1402-VIII [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text>
- Виборчий Кодекс України від 19 грудня 2019 року № 396-IX [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/396-20#Text>
- Кодекс законів про працю України, затверджений Законом № 322-VIII від 10.12.71 ВВР, 1971, додаток до № 50, ст. 375 [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#n1399>

Рішення Конституційного Суду № 17-рп/2002 від 17.10.2002 [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v017p710-02#Text>

Теорія держави та права : навч. посіб. / [Є. В. Білозьоров, В. П. Власенко, О. Б. Горова, А. М. Завальний, Н. В. Заяць та ін.] ; за заг. ред. С. Д. Гусарєва, О. Д. Тихомирова. – К. : НАВС, Освіта України, 2017. – 320 с.

Додаткова

Кримінальне право України. Загальна частина : підручник / В. І. Борисов, В. Я. Тацій, В. І. Тютюгін та ін. ; за ред. В. Я. Тація, В. І. Борисова, В. І. Тютюгіна. 5-те вид., перероб. і допов. Харків : Право, 2015. С. 14.

Харитонов Є.О., Харитонova О.І., Старцев О.В. Цивільне право України: Підручник. - Вид. 3, перероб. і доп. - К.: Істина, 2013. – 808 с.

Виконавча влада в Україні: організаційно-правові засади. : навч. посібник / М. І. Ославський. — К.: Знання, 2009. — 215 с. — (Серія «Вища освіта ХХІ століття»).

Конституційне право України : навч.-метод. посібник [Електронний ресурс] / Д. С. Терлецький, М. В. Афанасьєва, Ю. Д. Батан та ін. ; за заг. ред. Д. С. Терлецького. - Одеса: 2020. - 242с. Режим доступу: <http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/12412> DOI 10.32837/11300.12412

Сімейне право України: підручник / [Т. В. Боднар, В. С. Гопанчук, О. В. Дзера та ін.]; за заг. ред. Т. В. Боднар та О. В. Дзери. - Київ: Юрінком Інтер, 2016. - 519 с.

Трудове право України: Підручник / За ред. Н.Б. Болотіної, Г.І.Чанишевої. – К., 2004. – 630 с.

Загальна схема оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Шкала ЄКТС	Оцінка за національною шкалою		Нарахування балів	Бали нараховуються таким чином: <i>Оцінювання знань здобувачів вищої освіти здійснюється за 100-бальною шкалою і становить: за поточну успішність (участь у практичних заняттях, виконання практичних завдань та контрольних робіт) – до 60 балів, за результати екзамену – до 40 балів.</i>
		для іспиту	для заліку		
90-100	A	Відмінно	зараховано		
82-89	B	Добре			
74-81	C				
64-73	D				
60-63	E	Задовільно			
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання	Не зараховано з можливістю повторного складання		

0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни		
------	---	--	---	--	--

Політика опанування дисципліни

Відвідування: Відвідування занять є обов'язковим. Дозволяються пропуски занять з поважних причин (хвороба, академічна мобільність), які мають бути підтверджені документально. В такому разі навчання за погодженням деканату може відбуватися за індивідуальним графіком студента.

Дотримання принципів академічної доброчесності: Політика щодо академічної доброчесності побудована на основі Положення про академічну доброчесність в університеті.

Списування під час виконання письмових контрольних видів робіт заборонено.